

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2019-2020

---

26 JUIN 2020

La violence entre partenaires

TEXTE ADOPTÉ
PAR LE COMITÉ D'AVIS POUR L'ÉGALITÉ
DES CHANCES ENTRE LES FEMMES ET
LES HOMMES

**Proposition de résolution concernant la
violence entre partenaires***(Nouvel intitulé)*

Voir :
Documents du Sénat:
7-123 – 2019/2020:

N° 1: Rapport fait au nom du Comité d'avis.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2019-2020

---

26 JUNI 2020

Partnergeweld

TEKST AANGENOMEN
DOOR HET ADVIESCOMITÉ VOOR GELIJKE
KANSEN VOOR VROUWEN EN
MANNEN

Voorstel van resolutie over partnergeweld*(Nieuw opschrift)*

Zie:
Stukken van de Senaat:
7-123 – 2019/2020:

Nr. 1: Verslag namens het Adviescomité.

Le Sénat,

A. vu la Déclaration et le Programme d'action de Pékin dont une des priorités est d'«Éliminer, prévenir et combattre toutes les formes de violence à l'égard de toutes les femmes et les filles et les pratiques qui leur sont néfastes»;

B. vu la Convention d'Istanbul du Conseil de l'Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique;

C. vu le Pacte international relatif aux droits civils et politiques;

D. vu les articles 10, alinéa 3, et 11 de la Constitution qui consacrent les principes d'égalité et de non-discrimination entre les hommes et les femmes;

E. vu l'article 410 du Code pénal qui prévoit qu'en cas de coups et blessures volontaires, si le coupable a commis le crime ou le délit envers son époux ou la personne avec laquelle il cohabite ou a cohabité et entretient ou a entretenu une relation affective et sexuelle durable, le minimum de la peine prévue par le Code pénal sera doublé en cas d'emprisonnement et augmenté de deux ans dans le cas de la réclusion;

F. vu les articles 458, 458*bis* et 458*ter* du Code pénal concernant le secret professionnel et ses dérogations;

G. vu la loi du 15 mai 2012 relative à l'interdiction temporaire de résidence en cas de violences domestiques, modifiée par la loi du 5 mai 2019, dont son article 3, § 1er, qui prévoit: «S'il ressort de faits ou de circonstances que la présence d'une personne majeure à la résidence représente une menace grave et immédiate pour la sécurité d'une ou de plusieurs personnes qui occupent la même résidence, le procureur du Roi peut ordonner une interdiction de résidence à l'égard de cette personne.»;

H. vu l'article 1253*ter*/5, alinéa 3, du Code judiciaire qui prévoit la possibilité d'attribuer le logement familial au conjoint victime d'actes de violences;

I. vu la stratégie de la Commission européenne «En faveur de l'égalité entre les hommes et les femmes 2020-2025: Vers une Union de l'égalité»;

De Senaat,

A. gelet op de Verklaring en het Actieprogramma van Beijing om «alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes te voorkomen, te bannen en te bestrijden, net als de praktijken die nefast zijn voor hen»;

B. gelet op het Verdrag van Istanbul van de Raad van Europa betreffende het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en van huiselijk geweld;

C. gelet op het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;

D. gelet op de artikelen 10, derde lid, en 11 van de Grondwet die de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie ten aanzien van mannen en vrouwen bekrachtigen;

E. gelet op artikel 410 van het Strafwetboek dat bepaalt dat, ingeval van opzettelijke slagen en verwondingen, indien de schuldige de misdaad of het wanbedrijf heeft gepleegd tegen zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenleeft of samengeleefd heeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft of gehad heeft, de minimumstraf bedoeld in die artikelen wordt verdubbeld in geval van gevangenisstraf en met twee jaar verhoogd in geval van opsluiting;

F. gelet op de artikelen 458, 458*bis* en 458*ter* van het Strafwetboek betreffende het beroepsgeheim en de afwijkingen hierop;

G. gelet op de wet van 15 mei 2012 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld gewijzigd bij de wet van 5 mei 2019, waarvan artikel 3, § 1, dat het volgende bepaalt: «Indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat de aanwezigheid van een meerderjarige persoon in de verblijfplaats een ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die dezelfde verblijfplaats betrekken, kan de procureur des Konings ten aanzien van deze persoon een huisverbod bevelen.»;

H. gelet op artikel 1253*ter*/5, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek dat voorziet in de mogelijkheid om de gezinswoning toe te kennen aan de partner die slachtoffer is van geweld;

I. gelet op de strategie van de Europese Commissie «Strategie voor gendergelijkheid: streven naar een Unie van gelijkheid»;

J. vu le Plan d'action national de lutte contre la violence basée sur le genre (PAN) 2015-2019;

K. vu le Plan intra-francophone 2015-2019 de lutte contre les violences sexistes et intra-familiales;

L. vu le Plan horizontal flamand relatif à la politique d'égalité des chances;

M. vu le Plan national de sécurité 2015-2019 (1) selon lequel «Il convient de veiller en particulier à l'application rigoureuse de la directive COL 4/2006 en matière de violence dans le couple (2)»;

N. vu la note-cadre de Sécurité intégrale dont les objectifs stratégiques sont d'apporter une solution adéquate et appropriée pour chaque cas de violence dénoncé ou constaté ainsi que de s'inscrire dans le cadre des principes et objectifs de la Convention d'Istanbul (3);

O. vu le Plan global de sécurité et de prévention de la Région de Bruxelles-capitale qui prévoit dans sa stratégie que «Les violences intrafamiliales nécessitent une approche adaptée pour chaque cas de violence dénoncé»;

P. vu la circulaire COL 4/2006 (révisée le 12 octobre 2015) – Circulaire commune du ministre de la Justice et du Collège des procureurs généraux relative à la politique criminelle en matière de violence dans le couple;

Q. vu la circulaire COL 18/2012 du Collège des procureurs généraux, de la ministre de la Justice et de la ministre de l'Intérieur relative à l'interdiction temporaire de résidence en cas de violence domestique;

R. vu la circulaire COL 4/2018 du Collège des procureurs généraux sur la concertation de cas et secret professionnel;

S. vu la circulaire ministérielle du 29 mai 2019 relative à l'alarme harcèlement dans le cadre de la violence entre ex-partenaires;

T. vu le rapport soumis par la Belgique donnant effet aux dispositions de la Convention du Conseil de l'Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique et à l'examen du Groupe d'experts sur la lutte contre la

J. gelet op het Nationaal Actieplan bestrijding van gendergerelateerd geweld (NAP) 2015-2019;

K. gelet op het *Plan intra-francophone* 2015-2019 «*Lutte contre les violences sexistes et intra-familiales*»;

L. gelet op het Vlaams Horizontaal Gelijkekansenbeleid;

M. gelet op het Nationaal Veiligheidsplan 2015-2019 (1) dat aangeeft dat «Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de nauwgezette toepassing van de richtlijn COL 4/2006 inzake partnergeweld (2)»;

N. gelet op de Kadernota Integrale Veiligheid met als strategische doelstellingen een adequate en passende oplossing bieden voor elk aangegeven of vastgesteld geval van geweld en aansluiten bij de beginselen en doelstellingen van het Verdrag van Istanbul (3);

O. gelet op het Globaal Veiligheids- en Preventieplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat in zijn strategie bepaalt dat «Het intrafamiliaal geweld (...) een aangepaste aanpak [vereist] voor ieder individueel geval van geweld.»;

P. gelet op omzendbrief COL 4/2006 (herzien op 12 oktober 2015) – gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld;

Q. gelet op omzendbrief COL 18/2012 van het College van procureurs-generaal, van de minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld;

R. gelet op omzendbrief COL 4/2018 van het College van procureurs-generaal betreffende het casusoverleg en het beroepsgeheim;

S. gelet op de ministeriële omzendbrief van 29 mei 2019 met betrekking tot het stalkingalarm in het kader van geweld door ex-partners;

T. gelet op het verslag dat België heeft voorgelegd ter uitvoering van de bepalingen in het Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, en dat bekeken wordt door de Groep van deskundigen inzake actie tegen

(1) Prolongé pour 2020.

(2) Plan national de sécurité 2016-2019, p. 56 et suiv.

(3) Note-cadre de sécurité intégrale 2016-2019, p. 91 et suiv.

(1) Verlengd voor 2020.

(2) Nationaal Veiligheidsplan 2016-2019, blz. 56 e.v.

(3) Kadernota Integrale Veiligheid 2016-2019, blz. 91 e.v.

violence à l'égard des femmes et la violence domestique (GREVIO) conformément à l'article 1er, paragraphe 68 (Rapport de référence);

U. vu le rapport alternatif de février 2019 de la coalition «Ensemble contre les violences»;

V. vu les auditions réalisées au sein du Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes lors des réunions des 6 décembre 2019, 13, 17 et 27 janvier, 14 février et 2 mars 2020;

W. considérant que «La violence sexiste (aussi appelée violence fondée sur le genre) – c'est-à-dire la violence faite à l'égard d'une femme parce qu'elle est une femme ou affectant les femmes de manière disproportionnée – reste l'un des plus grands problèmes de nos sociétés et est profondément ancrée dans les inégalités entre les hommes et les femmes (4)»;

X. considérant la demande de l'Agence des droits fondamentaux de l'Union européenne faite à l'Union européenne (UE) et à ses États membres de renforcer leur engagement de mettre fin aux violences faites aux femmes;

Y. considérant que les violences faites aux femmes constituent un obstacle majeur à l'élimination des inégalités entre les sexes et à la discrimination à l'encontre des femmes;

Z. considérant le fait que les violences conjugales concernent toutes les femmes, de tous les âges, de toutes les cultures, dans tous les pays;

AA. considérant que les violences entre partenaires prennent diverses formes: physiques, sexuelles, psychiques ou économiques;

BB. considérant la nécessité de construire ensemble un changement de société en ayant à l'esprit que la lutte contre les violences faites aux femmes relève d'une responsabilité collective;

CC. considérant que la prévention de la violence à l'égard des femmes passe aussi par la lutte contre le sexisme et les stéréotypes sexistes;

DD. considérant que la lutte contre la violence basée sur le genre requiert une action volontariste, une

geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (GREVIO), overeenkomstig artikel 1, § 68 (Referentieverlag);

U. gelet op het alternatief verslag van februari 2019 van de coalitie «Samen tegen geweld»;

V. gelet op de hoorzittingen in het Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen tijdens de vergaderingen van 6 december 2019, 13, 17 en 27 januari, 14 februari en 2 maart 2020;

W. overwegende dat «Gendergerelateerd geweld – of geweld dat gericht is tegen een vrouw omdat zij een vrouw is of dat vrouwen onevenredig treft – (...) een van de grootste uitdagingen van onze samenlevingen [blijft] en (...) diep geworteld [is] in de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen (4)»;

X. gelet op het verzoek van het Bureau voor de grondrechten van de Europese Unie (EU), waarbij de EU en de lidstaten wordt gevraagd hun verbintenis om een einde te maken aan geweld tegen vrouwen, aan te scherpen;

Y. overwegende dat geweld tegen vrouwen een grote hindernis is om genderongelijkheid en discriminatie tegenover vrouwen weg te werken;

Z. overwegende dat partnergeweld betrekking heeft op alle vrouwen, van alle leeftijden, van alle culturen, in alle landen;

AA. overwegende dat partnergeweld in verschillende vormen voorkomt: fysiek, seksueel, psychisch of economisch;

BB. overwegende dat het noodzakelijk is om samen de samenleving te veranderen, waarbij men in gedachten houdt dat het bestrijden van geweld tegen vrouwen een collectieve verantwoordelijkheid is;

CC. overwegende dat preventie van geweld tegen vrouwen ook via het bestrijden van seksisme en seksistische stereotypering verloopt;

DD. overwegende dat de bestrijding van gendergerelateerd geweld volutaristische actie, voortdurende

(4) Voir la communication de la Commission au Parlement européen, au Conseil, au Comité économique et social européen et au Comité des régions: «Une Union de l'égalité: stratégie en faveur de l'égalité entre les hommes et les femmes 2020-2025».

(4) Zie mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: «Een Unie van gelijkheid: strategie voor gendergelijkheid 2020-2025».

attention permanente et un souci de concertation avec le terrain et entre les différentes autorités politiques concernées;

EE. considérant que si des avancées importantes en termes de statistiques sur les violences au sein du couple ont été réalisées, tant au sein des services de police que des parquets correctionnels, au cours des quinze dernières années, elles présentent néanmoins toujours des défaillances quant à la qualité de l'enregistrement, à l'exhaustivité, à l'harmonisation des différentes catégories d'enregistrement, etc.;

FF. considérant que les statistiques relatives à la violence dans le couple ne sont disponibles qu'à l'échelon des services de police et du parquet, la Belgique ne disposant toujours pas de statistiques criminelles intégrées;

GG. considérant l'absence dans les statistiques de données genrées concernant les victimes;

HH. considérant que seulement 11 % des plaintes de victimes de violences entre partenaires aboutissent à une condamnation judiciaire;

II. considérant que si la situation varie selon les arrondissements judiciaires, globalement, dans 70 % des cas, les dossiers transmis au parquet ont été classés sans suite;

JJ. considérant les travaux sur les chiffres noirs de la victimisation dans la violence conjugale menés par l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes et selon lesquels seul un fait sur cinq serait dénoncé aux services de police;

KK. considérant que la politique de lutte contre la violence intrafamiliale passe par une mobilisation de l'ensemble des acteurs;

LL. considérant que le PAN 2015-2019 ambitionne notamment de poursuivre le développement d'une approche multidisciplinaire et holistique, de mieux collecter des statistiques genrées, d'améliorer la législation et la réglementation, de sensibiliser le grand public et des groupes cibles (en particulier les jeunes et les migrants), d'accentuer la formation dispensée aux professionnels, d'accorder davantage d'attention à l'évaluation des risques, de garantir une meilleure protection des victimes, de développer de nouveaux partenariats, etc.;

MM. considérant que les violences sexuelles et la violence intrafamiliale sont reprises comme phénomènes de

aandacht en oog voor overleg op het terrein en tussen de diverse betrokken politieke overheden vergt;

EE. overwegende dat hoewel de jongste vijftien jaar belangrijke vooruitgang is geboekt wat de statistieken van partnergeweld betreft, zowel bij de politiediensten als bij de correctionele parketten, ze nog altijd tekortschieten in kwaliteit van de registratie, in volledigheid, in stroomlijning van de diverse registratiecategorïen, enz.;

FF. overwegende dat de statistieken over partnergeweld alleen beschikbaar zijn op het niveau van de politiediensten en de diensten van het parket, omdat België nog altijd geen geïntegreerde misdaadstatistieken heeft;

GG. overwegende dat gendergegevens over de slachtoffers in de statistieken ontbreken;

HH. overwegende dat slechts 11 % van de klachten van slachtoffers van partnergeweld tot een gerechtelijke veroordeling leidt;

II. overwegende dat hoewel de toestand naargelang van het gerechtelijk arrondissement varieert, globaal in 70 % van de gevallen de dossiers die aan het parket werden overgezonden, geseponneerd werden;

JJ. gelet op de werkzaamheden van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen rond de *dark numbers* van slachtofferschap bij partnergeweld, waaruit blijkt dat slechts een feit op vijf bij de politiediensten wordt gemeld;

KK. overwegende dat het beleid inzake bestrijding van intrafamiliaal geweld gepaard moet gaan met de inzet van alle actoren;

LL. overwegende dat het NAP 2015-2019 de ambitie heeft de ontwikkeling van een multidisciplinaire en holistische aanpak voort te zetten, genderdata beter te verzamelen, de wetgeving en de reglementering te verbeteren, het brede publiek en doelgroepen (vooral jongeren en migranten) bewust te maken, de vorming van de professionals te versterken, meer aandacht te besteden aan het evalueren van de risico's, te zorgen voor betere bescherming van de slachtoffers, nieuwe partnerschappen te ontwikkelen, enz.;

MM. overwegende dat seksueel geweld en intrafamiliaal geweld in het Nationaal Veiligheidsplan (NVP)

criminalité prioritaires à combattre dans le Plan national de sécurité (PNS) 2016-2019;

NN. considérant que la police et la justice ont un rôle clef à jouer à l'égard de la société: celui de la non-tolérance sociale envers les violences faites aux femmes;

OO. considérant que l'accueil de première ligne des victimes est essentiel;

PP. considérant les conclusions de l'Agence des droits fondamentaux de l'Union européenne (FRA) qui attirent l'attention sur la nécessité pour la police d'agir rapidement afin d'éliminer cette peur sous-jacente et de prévenir le risque très réel d'atteintes répétées et de nouvelle victimisation;

QQ. considérant la nécessité d'une meilleure prise en charge spécifique des violences conjugales au sein de chaque juridiction en s'inspirant du modèle espagnol;

RR. considérant que si la procédure d'éloignement du domicile de l'auteur des faits est utilisée fréquemment par le parquet dans certains arrondissements judiciaires, d'autres n'y ont recours que très rarement;

SS. considérant que cette mesure d'éloignement du domicile du conjoint violent est souvent pour la victime l'élément déclencheur pour introduire une procédure en séparation d'avec le conjoint violent;

TT. considérant la nécessité de mieux identifier les situations à risque de manière à enrayer l'escalade de la violence;

UU. considérant que 35 % des victimes de violences entre partenaires sont victimes de harcèlement;

VV. considérant l'expérience positive menée à Gand du système d'alarme anti-harcèlement (*stalking* alarme) qui permet d'éviter l'escalade de la violence entre partenaires;

WW. considérant les avis déjà positifs concernant l'utilisation dans certaines zones de police de la checklist «évaluation des risques»;

XX. considérant la difficulté de maintenir le niveau de formation de l'ensemble des acteurs intervenants mais que cette formation est cependant un enjeu majeur de la lutte contre les violences entre partenaires;

2016-2019 worden vermeld als prioritair te bestrijden misdaadverschijnselen;

NN. overwegende dat politie en justitie een sleutelrol te spelen hebben ten opzichte van de samenleving: die van de maatschappelijke multolerantie van geweld tegen vrouwen;

OO. overwegende dat de eerstelijnsopvang van de slachtoffers essentieel is;

PP. gelet op de conclusies van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA), die er de aandacht op vestigen dat de politie snel moet optreden om die onderliggende angst weg te nemen en het heel reële risico op herhaalde inbreuken en nieuw slachtofferschap te voorkomen;

QQ. gelet op de behoefte aan een betere, specifieke aanpak van partnergeweld in elke rechtbank, naar het Spaanse voorbeeld;

RR. overwegende dat hoewel in bepaalde gerechtelijke arrondissementen het parket frequent gebruik maakt van de procedure van uithuisplaatsing van de dader, andere er slechts heel zelden een beroep op doen;

SS. overwegende dat die maatregel van uithuisplaatsing van de gewelddadige partner het slachtoffer vaak doet beslissen een procedure in te leiden om te scheiden van de gewelddadige partner;

TT. gelet op de noodzaak risicosituaties beter te identificeren, zodat geweldescalatie kan worden voorkomen;

UU. overwegende dat 35 % van de slachtoffers van partnergeweld slachtoffer is van stalking;

VV. gelet op de positieve ervaring in Gent met het stalkingalarm, waardoor geweldescalatie tussen partners kan worden voorkomen;

WW. gelet op de al positieve berichten over het gebruik in een aantal politiezones van de «risico-evaluatie» checklist;

XX. overwegende dat het moeilijk is het vormingsniveau van alle betrokken spelers op peil te houden, maar dat die vorming een belangrijk aspect is van de bestrijding van partnergeweld;

YY. considérant qu'au sein de la police et de la magistrature, il n'est pas toujours facile de connaître les personnes en charge plus spécifiquement des problématiques liées aux violences conjugales, ce qui freine considérablement l'efficacité de l'information disponible;

ZZ. considérant le travail mené par les associations de terrain en matière de lutte contre les violences conjugales et sexuelles, à titre d'exemple, le travail accompli par SENSOA en Flandre et à Bruxelles ainsi que le projet DPO mené depuis fin 2018 par la Fédération laïque des centres de planning familial et qui a pour but d'améliorer la détection des violences conjugales et sexuelles, la prise en charge et l'orientation des victimes, l'objectif étant de coproduire des outils pratiques et communs à destination des associations et services de première ligne actifs à Bruxelles et en Wallonie;

AAA. considérant le travail accompli par les trois centres de référence violences sexuelles (CHU Saint-Pierre à Bruxelles, UZGent et CHU de Liège) et la décision récente d'augmenter le nombre de ces centres à un par province;

BBB. considérant que dans un pays où interviennent plusieurs niveaux de pouvoir, mais aussi dans une problématique aussi complexe que les violences entre partenaires qui appelle des interventions et des solutions de différentes natures, il est important d'avoir une approche globale, intégrée et cohérente telle que préconisée par la Convention d'Istanbul;

CCC. considérant les travaux à la Chambre des représentants relatifs à une définition du féminicide et au bracelet anti-rapprochement;

DDD. considérant la proposition de loi récemment adoptée par la commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives de la Chambre qui donne plus de droits aux personnes dans une procédure d'asile qui sont victimes de la violence entre partenaires (proposition de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la protection des victimes de violence intra-familiale dans le cadre du regroupement familial, doc. Chambre, n° 55-654/1);

EEE. considérant l'initiative des trois ministres en charge de l'Égalité femme-homme des gouvernements wallon, bruxellois et de la Fédération Wallonie-Bruxelles de mettre en place une Conférence interministérielle sur les droits des femmes dont la priorité est la lutte contre les violences faites aux femmes;

YY. overwegende dat het bij de politie en de magistratuur niet altijd gemakkelijk is te achterhalen wie meer specifiek belast is met de problematiek rond partnergeweld, wat de efficiëntie van de beschikbare informatie aanzienlijk afremt;

ZZ. gelet op het werk dat verenigingen op het terrein leveren met betrekking tot partnergeweld en seksueel geweld, bijvoorbeeld het werk van SENSOA in Vlaanderen en Brussel alsook het DPO-project dat sinds einde 2018 is uitgerold door de *Fédération laïque des centres de planning familial* met als oogmerk het partnergeweld en seksueel geweld beter op te sporen, de slachtoffers op te vangen en door te verwijzen, waarbij men de doelstelling heeft samen praktische en gemeenschappelijke tools te ontwikkelen voor de eerstelijnsverenigingen en -diensten die in Brussel en Wallonië actief zijn;

AAA. gelet op het werk dat de drie zorgcentra na seksueel geweld (UMC Sint-Pieters in Brussel, UZGent en CHU van Luik) hebben verricht en de recente beslissing om het aantal van deze zorgcentra te verhogen naar één per provincie;

BBB. overwegende dat in een land waar verscheidene beleidsniveaus optreden, maar ook in een zo complexe problematiek als partnergeweld, waarvoor ingrepen en oplossingen van diverse aard nodig zijn, het belangrijk is een alomvattende, geïntegreerde en coherente aanpak te hebben zoals wordt bepleit door het Verdrag van Istanbul;

CCC. gelet op de werkzaamheden in de Kamer van volksvertegenwoordigers betreffende een definitie van feminicide en een anti-benaderingsarmband;

DDD. gelet op het wetsvoorstel dat recent werd aangenomen door de commissie Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken van de Kamer dat mensen in een asielpprocedure, die het slachtoffer zijn van partnergeweld, meer rechten geeft (wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat de bescherming van slachtoffers van intra-familiaal geweld in het kader van de gezinshereniging betreft, stuk Kamer, nr. 55-654/1);

EEE. gelet op het initiatief van de drie ministers van de Waalse regering, de Brusselse regering en de Franse Gemeenschap die belast zijn met de gelijkheid van vrouwen en mannen, om een Interministeriële Conferentie te organiseren over vrouwenrechten, met als prioriteit de bestrijding van geweld tegen vrouwen;

FFF. considérant le doublement des appels passés aux deux lignes du numéro d'assistance téléphonique destinée aux victimes de violences conjugales depuis le début du confinement lié à la crise du Covid-19,

Demande au gouvernement, en concertation avec les entités fédérées, pour ce qui relève de leurs compétences, de veiller à la mise en œuvre concrète des dispositions de la Convention sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique du Conseil de l'Europe (Convention d'Istanbul):

I. POLITIQUES INTÉGRÉES ET COLLECTE DE DONNÉES

1. Plan d'action national comme outil de coordination

1) procéder à une analyse d'impact réel des mesures comprises dans le dernier Plan d'action national de lutte contre la violence à l'égard des femmes de manière à améliorer le prochain plan d'action;

2) veiller à ce que le prochain PAN contienne une analyse intersectionnelle de manière à prendre en compte l'intégralité des publics touchés par les violences, notamment les femmes seniors, en situation de handicap, trans*, lesbiennes, bisexuelles, migrantes et sans-papiers;

3) associer les associations de terrain à l'élaboration du prochain PAN;

4) octroyer un budget spécifique à la lutte contre les violences entre partenaires à l'instar de l'exemple espagnol;

2. Politique criminelle

5) mettre sur pied une politique criminelle coordonnée et efficace contre les violences entre partenaires avec comme préoccupation centrale la protection de la victime, indépendamment de la gravité des faits qu'elle dénonce, et tout en continuant à travailler sur les auteurs (condamnation, suivi, accompagnement, récidive, etc.);

6) maintenir dans les priorités du prochain PNS la lutte contre les violences faites aux femmes et la renforcer;

7) inscrire dans les plans zonaux de sécurité la lutte contre les violences conjugales dans les priorités;

8) assurer la mise en œuvre concrète des circulaires COL 4/2006 et COL 2015 en les accompagnant de

FFF. gelet op de verdubbeling van het aantal oproepen naar de twee hulplijnen voor slachtoffers van partnergeweld sinds het begin van de *lockdown* wegens de coronacrisis,

Vraagt aan de regering om in overleg met de deelstaten, wat hun bevoegdheden betreft, toe te zien op de concrete tenuitvoerlegging van de bepalingen van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul):

I. GEÏNTEGREERD BELEID EN GEGEVENSVERZAMELING

1. Een nationaal actieplan als coördinatiemiddel

1) een analyse maken van de werkelijke impact van de maatregelen van het laatste Nationaal Actieplan (NAP) ter bestrijding van gendergerelateerd geweld om het volgende actieplan te verbeteren;

2) erop toezien dat het volgende NAP een intersectorale analyse bevat zodat rekening wordt gehouden met alle doelgroepen die getroffen zijn door geweld, met name oudere vrouwen, vrouwen met een handicap, trans*, lesbiennes, biseksuelen, migranten en vrouwen zonder papieren;

3) de verenigingen op het terrein betrekken bij de totstandkoming van het volgende NAP;

4) een specifiek budget toekennen aan de bestrijding van partnergeweld naar het Spaanse voorbeeld;

2. Strafbeleid

5) een gecoördineerd en efficiënt strafbeleid tegen partnergeweld uitstippelen, waarin de bescherming van het slachtoffer centraal staat, ongeacht de ernst van de feiten die zij aanklaagt, en aandacht blijven besteden aan de daders (veroordeling, opvolging, begeleiding, recidive, enz.);

6) de strijd tegen geweld tegen vrouwen behouden in de prioriteiten van het NVP en opvoeren;

7) de bestrijding van partnergeweld opnemen in de prioriteiten van de zonale veiligheidsplannen;

8) zorgen voor de concrete tenuitvoerlegging van de omzendbrieven COL 4/2006 en COL 2015, en er in alle

moyens humains et financiers dans tous les commissariats et les parquets;

3. Collecte de données

9) disposer de statistiques genrées en ce qui concerne la violence entre partenaires;

10) disposer de statistiques criminelles intégrées selon les propositions faites par l'Institut national de criminalistique et de criminologie (INCC) en 2012;

11) réaliser une nouvelle étude sur la victimisation dans le cadre des violences conjugales de manière à savoir pourquoi les victimes ne déposent pas plainte;

12) réaliser une analyse de l'impact de la mesure d'éloignement du domicile sur la violence entre les conjoints;

13) réaliser une évaluation de la disposition légale concernant l'attribution de résidence à la victime de violences entre partenaires, de manière à la rendre plus protectrice des victimes;

14) réaliser une évaluation du travail mené par les *family justice centers*;

II. MESURES DE PRÉVENTION

1. Prévention primaire

15) organiser des campagnes de sensibilisation à l'égalité entre les femmes et les hommes de manière à opérer un changement des valeurs et attitudes qui sous-tendent les violences basées sur le genre;

16) intégrer la sensibilisation à l'égalité entre les femmes et les hommes ainsi que la prévention des violences entre partenaires dans tous les secteurs de la société, y compris dans l'enseignement, la formation professionnelle, les cours d'orientation pour primo-arrivant(e)s, etc.;

17) lutter contre les stéréotypes sexistes au sein des structures sportives, culturelles et de loisirs, et des médias;

18) renforcer la lutte contre le sexisme dans l'espace public, notamment en évaluant la loi du 22 mai 2014 tendant à lutter contre le sexisme dans l'espace public ainsi

commissariaten en parketten de nodige menselijke en financiële middelen voor uittrekken;

3. Gegevensverzameling

9) beschikken over gendergerelateerde statistieken inzake partnergeweld;

10) beschikken over geïntegreerde criminele statistieken volgens de voorstellen die het Nationaal Instituut voor criminalistiek en criminologie (NICC) in 2012 heeft gedaan;

11) een nieuwe studie uitvoeren over de slachtoffers van partnergeweld om te weten waarom slachtoffers geen klacht indienen;

12) een analyse maken van de impact van de uithuisplaatsingsmaatregel op het partnergeweld;

13) een evaluatie maken van de wettelijke bepaling betreffende de toewijzing van de verblijfplaats aan het slachtoffer van partnergeweld, met het oog op een betere bescherming van de slachtoffers;

14) een evaluatie maken van het werk van de *family justice centers*;

II. PREVENTIEMAATREGELEN

1. Primaire preventie

15) campagnes organiseren om het publiek bewust te maken van de gelijkheid van mannen en vrouwen om verandering te brengen in de waarden en gedragingen die aan de basis liggen van gendergerelateerd geweld;

16) bewustmaking van de gelijkheid van vrouwen en mannen en preventie van partnergeweld opnemen in alle sectoren van de maatschappij, met inbegrip van het onderwijs, de beroepsopleiding, de oriëntatiecursussen voor nieuwkomers, enz.;

17) seksistische stereotypen bestrijden in de sectoren sport, cultuur, vrije tijd en media;

18) seksisme in de openbare ruimte harder bestrijden, met name door een herziening van de wet van 22 maart 2014 ter bestrijding van seksisme in de

qu'en mettant en place des campagnes de sensibilisation pour lutter contre la banalisation des agressions sexistes;

2. Prévention

19) renforcer la communication au grand public concernant l'existence des structures de prise en charge, d'accompagnement ou d'orientation et des mesures disponibles ainsi qu'encourager les victimes à y recourir;

20) pérenniser et coordonner les campagnes de prévention contre les violences conjugales avec l'ensemble des acteurs de terrain de manière à assurer un accueil, un accompagnement et une protection adéquate de la police et des autres services de première ligne, à l'égard de ces femmes qui décident de «sortir de la violence»;

21) assurer la continuation et la visibilité des numéros d'écoute et autres sites web concernant les violences entre partenaires;

22) adapter les communications aux spécificités des publics, avec une attention particulière portée à l'information aux groupes de femmes sujettes à des discriminations multiples (femmes immigrées, sans papiers, mariages forcés, etc.);

23) développer une application destinée aux victimes leur permettant de trouver de l'aide adéquate rapidement;

24) mettre en place un meilleur encodage des violences par la police (enregistrement des plaintes) pour parvenir à une meilleure prise en charge et faciliter une collecte de données plus précise et diversifiée;

3. Sensibilisation / Formation

25) développer les formations multidisciplinaires et intersectorielles afin de favoriser l'échange et la coopération avec d'autres professionnels confrontés à la violence entre partenaires, comme les policiers ou les acteurs en soins de santé;

26) renforcer la formation de base et continue de l'ensemble des policiers, locaux et fédéraux, de manière à ce qu'ils soient conscients de l'importance de la problématique et qu'ils soient formés pour pouvoir apporter une réponse adaptée et de qualité à des situations de violences conjugales;

openbare ruimte en door bewustmakingscampagnes te organiseren om de banalisering van seksistische agressie te bestrijden;

2. Preventie

19) de communicatie over het bestaan van structuren voor opvang, begeleiding of doorverwijzing en over de beschikbare maatregelen naar het grote publiek opvoeren, en slachtoffers aanmoedigen om er gebruik van te maken;

20) de preventiecampagnes tegen partnergeweld blijvend maken en coördineren met alle actoren op het terrein, om opvang, begeleiding en adequate bescherming door de politie en andere eerstelijnsdiensten te bieden aan de vrouwen die beslissen om «uit het geweld te stappen»;

21) de voortzetting en de zichtbaarheid te verzekeren van de telefoonnummers en websites rond partnergeweld;

22) de berichten aan te passen aan het specifieke profiel van het publiek, met speciale aandacht voor informatie aan vrouwengroepen die te lijden hebben onder meervoudige discriminatie (geïmmigreerde vrouwen, ongedocumenteerden, gedwongen huwelijken, enz.);

23) een app te ontwikkelen voor de slachtoffers, waardoor ze snel aangepaste hulp kunnen vinden;

24) te zorgen voor een betere registratie van de geweldplegingen door de politie (klachtenregistratie) om tot een betere aanpak te komen en een nauwkeuriger en gediversifieerder data-inzameling te faciliteren;

3. Bewustmaking / Opleidingen

25) multidisciplinaire en intersectorale opleidingen te ontwikkelen om uitwisseling en samenwerking te stimuleren met ander professionals, die zoals de politiemensen of de actoren in de gezondheidszorg geconfronteerd worden met partnergeweld;

26) de basisopleiding en de voortgezette opleiding van alle politiemensen – lokale en federale – te versterken, zodat ze zich bewust zijn van het belang van de problematiek en opgeleid zijn om een aangepast en kwaliteitsvol antwoord te bieden op situaties van partnergeweld;

27) veiller à donner une formation spécialisée aux collaborateurs au sein de la police chargés de l'accueil des victimes ainsi qu'à ceux s'occupant de la prise en charge des victimes;

28) renforcer la formation initiale des stagiaires judiciaires en ce qui concerne la violence entre partenaires;

29) au niveau de la formation continue, prévoir une formation attrayante et obligatoire pour les magistrats des parquets et pour les magistrats susceptibles d'être en contact avec des dossiers de violences entre partenaires tels que les juges du tribunal de première instance – section correctionnelle, les juges siégeant à la chambre du conseil, les juges d'instruction, les futurs juges de la famille et juges de la jeunesse, les juges des référés, les juges de paix et les juges des tribunaux d'application des peines;

30) renforcer les directives du parquet et la formation afin de mieux appliquer les réglementations existantes, en particulier pour la loi relative à l'interdiction temporaire de résidence (loi de 2012, modifiée en 2019);

31) former les médiateurs et médiatrices aux mécanismes et conséquences de la violence conjugale comme processus de domination qui persiste ou s'intensifie après la séparation (menaces sur la victime, instrumentalisation des enfants) pour mieux les détecter afin d'assurer qu'aucune médiation civile ne s'entreprenne dans un contexte de violences conjugales;

32) augmenter l'offre de formation interne concernant les violences entre partenaires, notamment en ce qui concerne la mesure d'interdiction temporaire de résidence;

33) former à l'écoute des enfants la police, les juges de la famille, le parquet, etc., afin de les sensibiliser au fait que ces enfants sont victimes;

34) assurer la sensibilisation des acteurs de terrain à la violence post séparation et à ses conséquences, dans la mesure où la violence conjugale est un processus de domination qui persiste ou s'intensifie après la séparation (menaces sur la victime, instrumentalisation des enfants);

35) sensibiliser aux violences conjugales le personnel des services généralistes, comme les administrations communales, de manière à informer et orienter les victimes vers les structures de prise en charge adéquates;

27) erop toe te zien dat aan de medewerkers bij de politie die belast zijn met de opvang van de slachtoffers alsook aan wie instaat voor de zorg voor die slachtoffers een gespecialiseerde opleiding wordt gegeven;

28) de initiële opleiding van de gerechtelijke stagiairs te versterken wat partnergeweld betreft;

29) wat de permanente opleiding betreft, te voorzien in een aantrekkelijke en verplichte opleiding voor parketmagistraten en magistraten die in contact kunnen komen met dossiers van partnergeweld, zoals rechters van de rechtbank van eerste aanleg – correctionele sectie, rechters die zetelen in de raadkamer, onderzoeksrechters, toekomstige familie- en jeugdrechters, rechters in kortgeding, vrederechters en rechters in strafuitvoeringsrechtbanken;

30) de parketrichtlijnen en vorming aanscherpen zodat de bestaande rechtsregels beter kunnen worden toegepast, in het bijzonder voor de wet op tijdelijk huisverbod (wet van 2012, aangepast in 2019);

31) de scheidingsbemiddelaars of scheidingsbemiddelaarsters op te leiden in de mechanismen en gevolgen van partnergeweld, zoals het machtsproces dat na de scheiding blijft bestaan of intenser wordt (bedreiging van het slachtoffer, het gebruiken van de kinderen) om ze beter te detecteren zodat men ervoor kan zorgen dat geen enkele burgerrechtelijke bemiddeling in een context van partnergeweld plaatsvindt;

32) het aanbod van interne vorming inzake partnergeweld te vergroten, meer bepaald wat de maatregel van tijdelijk huisverbod betreft;

33) de politie, de familierechters, het parket, enz., opleiden in het horen van kinderen, om ze bewust te maken van het feit dat die kinderen slachtoffers zijn;

34) in te staan voor de bewustmaking van de spelers op het terrein van geweld na een scheiding en de gevolgen ervan, namelijk dat partnergeweld een machtsproces is dat blijft bestaan of intenser wordt na de scheiding (bedreiging van het slachtoffer, het gebruiken van de kinderen);

35) het personeel van algemene diensten, zoals gemeentelijke administraties, bewust te maken van partnergeweld, zodat men de slachtoffers kan informeren en doorverwijzen naar de geschikte zorgstructuren;

36) désigner une personne de référence en matière de violences conjugales au sein des hôpitaux. Celle-ci doit être formée et assurer l'accueil et la réorientation des victimes et jouer le rôle de personne ressource pour ses collègues;

III. MESURES DE PROTECTION ET DE SOUTIEN

37) renforcer l'approche multidisciplinaire en mettant en place une véritable politique intégrée impliquant une collaboration renforcée entre la police, les autres services intervenants (maisons de justice, hôpitaux, secteur de l'aide, etc.) et la justice;

38) veiller à l'échange de bonnes pratiques entre les zones de police et entre les parquets, à titre d'exemple: les *listings* interdisciplinaires d'intervention, les procès-verbaux types, fiches d'intervention types, «fiche victime» dans laquelle la victime trouve toutes les informations dont elle pourrait avoir besoin, etc.;

39) veiller à la bonne mise en place des sept nouveaux centres de prise en charge des violences sexuelles à l'instar des trois centres existant déjà sur le territoire (Bruxelles, Liège et Gand);

40) mettre en place, en étroite concertation avec les représentants des pharmaciens et des services de police, un dispositif d'appui aux victimes de violences conjugales leur permettant de dénoncer les violences dont elles sont victimes en se rendant dans une officine pharmaceutique;

41) généraliser les centres d'accueil et d'accompagnement des victimes de violences conjugales («guichets uniques» ou «centres de justice familiale») qui travailleront en concertation avec les associations et partenaires (acteurs de terrain);

42) favoriser le travail en réseau entre les zones de police et les autres services et structures actifs dans la prise en charge des violences entre partenaires;

43) constituer dans chaque zone de police un groupe de policiers spécialisés en matière de violences conjugales, sur base volontaire, chargés des auditions et des enquêtes et en mesure d'assurer une permanence vingt-quatre heures sur vingt-quatre et d'offrir une prise en charge spécialisée et optimale des victimes venant déposer plainte;

44) disposer dans chaque zone de police d'une équipe d'intervention spécialisée en matière de violences

36) in de ziekenhuizen een contactpersoon voor partnergeweld aan te wijzen. Die contactpersoon moet opgeleid worden en instaan voor de opvang en de doorverwijzing van de slachtoffers en de rol op zich nemen van *resource person* voor zijn collega's;

III. MAATREGELEN VAN BESCHERMING EN ONDERSTEUNING

37) de multidisciplinaire aanpak te versterken door een echt geïntegreerd beleid te voeren, met meer samenwerking tussen politie, andere betrokken diensten (justitiehuis, ziekenhuizen, hulpsector, enz.) en justitie;

38) toe te zien op de uitwisseling van goede praktijken tussen politiezones en parketten, bijvoorbeeld: interdisciplinaire lijsten van interventies, modellen van processen-verbaal, modellen van interventiefiches, «slachtoffermap» waarin het slachtoffer alle informatie vindt die het nodig kan hebben, enz.;

39) toe te zien op de degelijke oprichting van de zeven nieuwe zorgcentra na seksueel geweld naar het voorbeeld van de drie bestaande centra op het grondgebied (Brussel, Luik en Gent);

40) in nauwe samenwerking met de vertegenwoordigers van de apothekers en de politiediensten een regeling ter ondersteuning van slachtoffers van partnergeweld tot stand te brengen, waardoor ze naar een apotheek kunnen gaan om het geweld waarvan zij het slachtoffer zijn aan te klagen;

41) de centra voor opvang en begeleiding van slachtoffers van partnergeweld («éénloketten» of «centra voor gezin en recht») overal in gebruik te nemen. Ze dienen te werken in overleg met de verenigingen en partners (spelers op het terrein);

42) het netwerken te stimuleren tussen de politiezones en de andere diensten en structuren die actief zijn in de aanpak van partnergeweld;

43) in elke politiezaone een groep politiemensen samen te stellen die gespecialiseerd is in partnergeweld, op vrijwillige basis, die belast wordt met het verhoor en het onderzoek, en in staat is een doorlopende dienst van vierentwintig uur op vierentwintig te verzekeren en een gespecialiseerde en optimale opvang van de slachtoffers die klacht komen indienen te bieden;

44) in elke politiezaone over een interventieteam te beschikken dat gespecialiseerd is in partnergeweld;

conjugales, à défaut, pour les petites zones, de conclure des accords de coopération interzones afin de bénéficier de l'envoi d'une équipe spécialisée;

45) informer systématiquement les victimes sur la possibilité de dépôt de plainte, le suivi de celle-ci, et les dispositifs de soutien et veiller à garantir un accueil spécialisé aux victimes de violences en les informant adéquatement sur les différentes possibilités s'offrant à elles;

46) assurer une meilleure information à destination des femmes victimes de violence sur la possibilité d'obtenir une réparation de la part de l'auteur ou de la part de l'État et sur les démarches à entreprendre pour y parvenir, notamment par le biais de formations des assistants sociaux et assistantes sociales, des services d'assistance policière aux victimes (SAPV), des services de police et des parquets;

47) mettre en place, au niveau des commissariats, des locaux adaptés et un protocole d'accueil des victimes de violences conjugales;

48) en ce qui concerne la seconde ligne d'assistance aux victimes, veiller à avoir du personnel spécialisé dans les violences entre partenaires;

49) encourager les services qui accompagnent les victimes à développer des stratégies de protection: il peut s'agir d'un accès à un numéro prioritaire au commissariat, d'un accès permanent au commissariat, d'interventions d'agents en civil;

50) engager davantage de femmes dans la police sachant que la police intégrée compte moins d'un tiers de femmes (29,73 %);

51) mettre tout en œuvre pour éviter la «victimisation secondaire» notamment par les services de police et la justice, ce qui implique de favoriser un maximum l'«*empowerment*» des victimes de violences conjugales c'est-à-dire de leur offrir systématiquement un soutien médical et psychologique, une aide juridique et une aide au logement;

52) centraliser auprès de l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes (IEFH) (ou autre organisme) la liste des personnes de référence nommées au sein de la police et de la Justice pour lutter contre la violence entre partenaires et veiller à une mise à jour régulière de celle-ci;

indien dat voor kleine zones niet kan, interzonale samenwerkingsovereenkomsten te sluiten om te verkrijgen dat een gespecialiseerd team wordt gezonden;

45) de slachtoffers systematisch te informeren over de mogelijkheid om klacht in te dienen, over de voortgang van die klacht en over de mogelijkheden tot ondersteuning en ervoor te zorgen dat slachtoffers van geweld gespecialiseerde zorg krijgen door hen adequaat te informeren over de verschillende mogelijkheden die voor hen openstaan;

46) betere informatie te verstrekken aan vrouwelijke slachtoffers van geweld over de mogelijkheid tot herstel vanwege de dader of de overheid en over de stappen die daartoe moeten worden genomen, onder meer door opleiding van de maatschappelijk werkers, de diensten voor slachtofferbegeleiding, de politiediensten en de parketten;

47) het inrichten van geschikte lokalen in politiebureaus en het vastleggen van een protocol voor de opvang van slachtoffers van partnergeweld;

48) wat de tweede lijn van bijstand aan de slachtoffers betreft, te zorgen voor personeel dat gespecialiseerd is in partnergeweld;

49) de diensten die de slachtoffers begeleiden, aan te moedigen om beschermingsstrategieën te ontwikkelen, zoals toegang tot een prioritair nummer op het politiebureau, permanente toegang tot het politiebureau en interventies door agenten in burger;

50) meer vrouwen in dienst te nemen bij de politie, aangezien de geïntegreerde politie voor minder dan een derde uit vrouwen bestaat (29,73 %);

51) alles in het werk te stellen om «secundair slachtofferschap» te voorkomen, met name door acties vanwege de politiediensten en het gerecht, die de slachtoffers van partnergeweld moeten aanmoedigen tot zoveel mogelijk «*empowerment*», dat wil zeggen dat hun systematisch medische en psychologische hulp, rechtsbijstand en bijstand op het gebied van huisvesting moet worden geboden;

52) bij het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM) (of een ander orgaan) de lijst van referentiepersonen te centraliseren die binnen politie en justitie zijn aangesteld om partnergeweld te bestrijden en ervoor te zorgen dat deze lijst regelmatig wordt bijgewerkt;

IV. POURSUITES ET ACCOMPAGNEMENT (ENQUÊTES ET PROCÉDURES)

53) veiller à une amélioration de l'échange d'informations entre les différentes sections du parquet, de même qu'entre les juridictions civiles et pénales (qui peut se faire via le parquet);

54) veiller à une collaboration efficace entre les magistrats et les services d'aide aux victimes, les assistants des maisons de justice et les services qui travaillent avec les auteurs de violences conjugales;

55) renforcer la communication entre les parquets et les acteurs de première ligne tels que les centres pour femmes battues, le milieu associatif, les centres psycho-médico-sociaux (PMS), les médecins, etc., de manière à avoir, d'une part, une meilleure connaissance de la réalité de terrain et, d'autre part, une meilleure compréhension de l'utilité de la dénonciation et de la prise en charge d'une situation problématique par le parquet;

56) créer au sein du tribunal de la famille et du tribunal correctionnel une chambre spécialisée dans le traitement des cas de violences conjugales, ainsi que des magistrats spécialisés en la matière au sein des juridictions d'instruction;

57) activer les mesures d'intervention immédiate et de protection, ce qui implique, dans la pratique, des mesures de protection immédiates et vigoureuses, telles que des mesures d'éloignement et la délivrance d'une ordonnance de protection, dès que les policiers constatent qu'une femme vit sous la menace de violences;

58) assurer la protection de la victime via la généralisation du bracelet anti-rapprochement/*stalking* alarme pour les situations les plus difficiles;

59) tenir compte des violences conjugales, lors de la séparation, dans l'attribution de l'autorité parentale et de l'hébergement des enfants;

60) relier automatiquement les condamnations au niveau pénal et civil de manière à favoriser la prise en compte de la sécurité et du risque et éviter notamment que les enfants soient parfois les victimes de divorces qui deviennent de plus en plus conflictuels au fil des années;

61) veiller à ce que, même en cas d'absence de condamnation, les éléments du dossier pénal soient mis

IV. VERVOLGING EN BEGELEIDING (ONDERZOEKEN EN PROCEDURES)

53) te zorgen voor een betere uitwisseling van informatie tussen de verschillende afdelingen van het parket, alsook tussen de burgerlijke en de strafrechtbanken (wat via het parket kan gebeuren);

54) te zorgen voor een efficiënte samenwerking tussen de magistraten en de diensten voor slachtofferbegeleiding, de assistenten van de justitiehuisen en de diensten die werken met de daders van partnergeweld;

55) de communicatie tussen de parketten en de eerstelijnsactoren zoals de centra voor mishandelde vrouwen, de verenigingen, de psycho-medisch-sociale (PMS)-centra, de artsen, enz., te versterken om beter op de hoogte te zijn van de realiteit op het terrein en een beter inzicht te krijgen in het nut van het aanklagen en het aanpakken van een problematische situatie door het parket;

56) binnen de familierechtbank en de correctionele rechtbank een gespecialiseerde kamer op te richten voor de behandeling van gevallen van partnergeweld, en binnen de onderzoeksrechtbanken ter zake gespecialiseerde magistraten in te schakelen;

57) de maatregelen voor onmiddellijke interventie en bescherming te activeren, wat in de praktijk betekent dat er onmiddellijk krachtige beschermingsmaatregelen moeten worden genomen, zoals contactverbod en het uitvaardigen van een beschermingsbevel, zodra de politie vaststelt dat een vrouw onder bedreiging van geweld leeft;

58) de bescherming van het slachtoffer te waarborgen door de veralgemening van het stalkingalarm voor de moeilijkste situaties;

59) in de context van een scheiding rekening te houden met partnergeweld bij de toekenning van het ouderlijk gezag en de huisvesting van de kinderen;

60) de strafrechtelijke en burgerrechtelijke veroordelingen automatisch aan elkaar te koppelen om de aandacht te vestigen op de veiligheid en de risico's en in het bijzonder te voorkomen dat kinderen soms het slachtoffer worden van echtscheidingen die in de loop der jaren steeds conflictueuzer worden;

61) erop toe te zien dat, zelfs als er geen veroordeling is, de elementen van het strafdossier ter beschikking

à la disposition du juge civil afin d'orienter une politique sensée et permettre d'évaluer les risques;

62) veiller à ce que les parquets, dès qu'un auteur est mis à disposition, avertissent automatiquement le SAV de manière à ce que ce dernier puisse informer la victime des suites de sa plainte (libération, engagements vis-à-vis de la victime, mandat d'arrêt, procédure accélérée, etc.) et proposer ses services pour la suite de la procédure (soutien, information, orientation, aide à faire valoir ses droits);

63) généraliser la mise en place de programmes visant à apprendre aux auteurs de violences domestiques à adopter un comportement non violent dans les relations interpersonnelles (par exemple l'association sans but lucratif PRAXIS qui travaille via des groupes de responsabilisation);

64) veiller à ce que les auteurs qui font l'objet d'une mesure d'éloignement du domicile puissent être pris en charge par une association d'accompagnement des auteurs de violences telle que PRAXIS;

65) favoriser la mise en place de dispositifs d'accompagnement des auteurs après leur sortie de prison de manière à faciliter leur réinsertion dans la société;

66) veiller à ce que l'Institut de formation judiciaire (IFJ) développe sa mission de gestion de la documentation et de la connaissance au sein de l'ordre judiciaire notamment en ce qui concerne les matières liées à la violence entre partenaires;

V. MESURES PARTICULIÈRES

1. Concernant les femmes migrantes

67) prendre davantage en compte des violences dans le parcours migratoire et la procédure d'asile et veiller à la participation active de la femme lors des auditions;

68) renforcer le transfert de connaissances et d'informations vers les assistantes sociales et assistants sociaux qui aident les réfugiées dans les centres, les avocat(e)s et l'Office des étrangers;

69) prévoir des actions de sensibilisation relative aux violences conjugales dans les centres d'accueil pour

worden gesteld van de burgerlijke rechter, teneinde een gedegen beleid te kunnen voeren en de risico's te kunnen inschatten;

62) erop toe te zien dat, zodra een dader ter beschikking wordt gesteld, de parketten de dienst voor slachtofferbegeleiding automatisch op de hoogte brengen, zodat die het slachtoffer kan informeren over het gevolg dat aan zijn of haar klacht is gegeven (invrijheidstelling, toezeggingen aan het slachtoffer, aanhoudingsbevel, versnelde procedure, enz.) en zijn diensten kan aanbieden voor het vervolg van de procedure (ondersteuning, informatie, begeleiding, hulp bij het uitoefenen van de rechten);

63) de uitvoering van programma's die erop gericht zijn daders van huiselijk geweld te leren niet-gewelddadig gedrag in interpersoonlijke relaties aan te nemen (bijvoorbeeld de vereniging zonder winstoogmerk PRAXIS die werkt via zelfhulpgroepen), te veralgemenen;

64) ervoor te zorgen dat daders die onderworpen zijn aan een uithuisplaatsingsbevel kunnen worden opgevangen door een vereniging die geweldplegers begeleidt, zoals PRAXIS;

65) de invoering te bevorderen van ondersteunende maatregelen voor de daders na hun vrijlating uit de gevangenis, teneinde hun reïntegratie in de samenleving te vergemakkelijken;

66) erop toe te zien dat het Instituut voor gerechtelijke opleiding (IGO) zijn opdracht om de documentatie en de kennis binnen de rechterlijke macht te beheren, met name op het gebied van partnergeweld, verder ontwikkelt;

V. BIJZONDERE MAATREGELEN

1. Migrantenvrouwen

67) meer rekening te houden met geweld in het migratieproces en de asielprocedure en erop toe te zien dat de vrouw actief betrokken wordt in de hoorzittingen;

68) de overdracht van kennis en informatie aan de maatschappelijk werkers die vluchtelingenvrouwen in de centra helpen, de advocaten en de Dienst Vreemdelingenzaken te versterken;

69) bewustmakingsacties over partnergeweld in opvangcentra voor vreemdelingen op te zetten, naar

étrangers à l'instar du projet AMIF (Fonds Asile, Migration et Intégration, *Asylum, Migration and Integration Fund* – AMIF);

70) favoriser l'offre de services d'aide aux victimes de violences conjugales dans d'autres langues;

2. Concernant les mariages forcés

71) intégrer dans le cursus de formation «violence entre partenaires» à destination des magistrats la problématique des mariages forcés;

72) élaborer davantage d'instruments d'identification des mariages forcés à l'instar du *vade-mecum* réalisé par l'IEFH;

73) sensibiliser les jeunes, notamment via le programme de sensibilisation à la vie relationnelle, affective et sexuelle (EVRAS) ou via le travail réalisé par SENSOA, au fait qu'une vie amoureuse ne peut se construire que dans le respect et l'égalité des droits;

74) soutenir les maisons de jeunes et les instances culturelles dans leur travail de sensibilisation des jeunes à l'égalité femme-homme.

het voorbeeld van het AMIF (*Asylum, Migration and Integration Fund*)-project;

70) de hulpverlening aan slachtoffers van partnergeweld in andere talen te bevorderen;

2. Gedwongen huwelijken

71) de problematiek van gedwongen huwelijken op te nemen in de opleiding «partnergeweld» voor magistraten;

72) meer instrumenten te ontwikkelen voor het opsporen van gedwongen huwelijken, naar het voorbeeld van het *vademecum* van het IGVM;

73) jongeren ervan bewust te maken dat een liefdesleven alleen kan worden opgebouwd op basis van respect en gelijke rechten, met name via het bewustmakingsprogramma over het relationele, emotionele en seksuele leven (EVRAS) of via het werk van SENSOA;

74) de jeugthuizen en culturele instellingen te ondersteunen in hun werk om jongeren bewust te maken van het belang van gendergelijkheid.